

PRILOZI

PRILOG 1 – DELOVI USTAVA SRBIJE – FORUM IURIS

PRILOG 2 – PREDLOŽAK RADIVOJA STEPANOVA

Prilog 1

DELOVI USTAVA SRBIJE FORUM IURIS

Drugi deo

OSNOVNE POSTAVKE USTAVA REPUBLIKE SRBIJE

Preambula

Građani i građanke¹ Srbije, odlučni

- da organizuju društveni i politički život na način koji će garantovati ljudsko dostojanstvo, slobodu, jednakost, nacionalnu ravnopravnost, demokratiju i socijalnu pravdu,*
- da uspostave mirne i ravnopravne odnose sa susednim državama i narodima koji u njima žive,*
- da budu prihvaćeni kao ravnopravni članovi međunarodne zajednice,*
- da spreče svaku buduću akciju koja bi bila usmerena na protivustavnu uzurpaciju javne vlasti ili na monopolsku koncentraciju vlasti u rukama jedne partije ili u ime jedne ideologije,*

donose

USTAV REPUBLIKE SRBIJE

Glava I

OSNOVNE ODREDBE

1. Definicija zajednice

- (1) Srbija je republika.
- (2) Republika Srbija je ustavna demokratska zajednica svih građana i nacionalnih zajednica koje u njoj žive.

2. Neutralna i sekularna država

¹ Za sve imenice koje se odnose na subjekte sloboda i prava i nosioce javnih funkcija, a u daljem tekstu su upotrebljene samo u muškom rodu, podrazumeva se i odgovarajući oblik ženskog roda.

(1) Ustavno i političko uređenje Republike Srbije neće se zasnivati ni na jednom isključivom pogledu na svet, ideologiji, ili nacionalnom identitetu.

(2) Država i crkva su odvojene. Nijedna religija ili versko ubedenje neće uživati posebnu zaštitu niti posebnu podršku države.

(3) Ustav garantuje slobodu veroispovesti.

3. Mir

(1) Kao ravnopravna članica međunarodne zajednice, Republika Srbija će saradivati sa svim narodima i državama sveta u zaštiti i afirmaciji mira.

(2) Republika Srbija se zalaže za mirno rešavanje međunarodnih i unutrašnjih konflikata.

4. Načela na kojima počiva zajednica

(1) U Republici Srbiji ljudsko dostojanstvo je nepovredivo.

(2) Nepovredivost ljudskog dostojanstva garantuje se univerzalnim katalogom ljudskih prava, ustavnim garantijama nacionalne ravnopravnosti, individualne i grupne autonomije, neutralnošću sekularne države, kao i doslednom afirmacijom vladavine prava, tržišne ekonomije i socijalne pravde.

5. Primat ljudskih prava

(1) Jednaka sloboda za sve vodeće je načelo ustavnog, političkog, ekonomskog i socijalnog uređenja Republike Srbije. Zaštita ljudske slobode i jednakosti osnovni je razlog postojanja državne vlasti, izvor njenog legitimiteta i granica legalnosti svih njenih aktivnosti.

(2) Republika Srbija garantuje univerzalna ljudska prava svima koji žive na njenoj teritoriji. Odredbe ovog Ustava o ljudskim pravima biće tumačene i primenjivane u skladu sa važećim međunarodnim garantijama ljudskih prava.

(3) Prava garantovana ovim ustavom mogu se ograničiti samo u skladu sa opšteprihvaćenim principima međunarodnog prava, po proceduri propisanoj Ustavom, i na način koji ne dovodi u pitanje ljudsku slobodu i funkcionisanje ustavne demokratske zajednice.

6. Nacionalna ravnopravnost

(1) Republika Srbija je multikulturalna država u kojoj se nacionalnim manjinama priznaje status posebnih zajednica. Manjinskim nacionalnim zajednicama garantuje se pravo na samoorganizovanje u skladu sa odredbama ovog ustava.

(2) U cilju prevazilaženja faktičkih razlika u uslovima za ostvarivanje univerzalnih ljudskih prava, ovim ustavom se propisuju posebne mere zaštite jednakosti manjinskih nacionalnih zajednica i njihovih pripadnika. Ove posebne mere imaju ustavni oblik manjinskih prava, koja pripadnici manjinskih nacionalnih zajednica ostvaruju pojedinačno ili u zajednici sa drugima. Odredbe ovog ustava koje se odnose na manjinska prava biće tumačene i primenjivane u skladu sa važećim međunarodnim garantijama manjinskih prava.

7. Jezik i pismo

(1) U Srbiji je u službenoj upotrebi srpski jezik ekavskog ili ijekavskog izgovora i ćirilčno ili latinično pismo. U službenoj upotrebi su i jezici nacionalnih manjina, u skladu sa Ustavom.

(2) Svim građanima i građankama Srbije garantuje se pravo da slobodno upotrebljavaju svoj jezik i pismo, u privatnoj i javnoj komunikaciji, usmeno i pismeno.

8. Suverenost i vladavina prava

(1) Sva državna vlast proizlazi iz Ustava. Aktivnosti svih organa državne vlasti određene su i ograničene Ustavom i zakonom, u skladu sa načelom vladavine prava.

(2) Nijedan državni organ, politička organizacija, grupa ili pojedinac ne mogu se smatrati izvorom, nosiocem ili predstavnikom suverenosti.

(3) Državna vlast je podeljena na zakonodavnu, izvršnu i sudsku. Podela vlasti uključuje uzajamnu, Ustavom određenu kontrolu i ravnotežu između tri grane vlasti. (4) Sudstvo je samostalno i nezavisno.

9. Jedinstvo pravnog poretka

(1) Pravni poredak Republike Srbije je jedinstven.

10. Demokracija

(1) Građani imaju pravo da slobodno izražavaju svoju političku volju, da učestvuju u vršenju i u kontroli državne vlasti, da doprinose razvoju zajednice i društva, kao i da ostvaruju svoje lične i grupne interese u skladu sa procedurama i u okvirima propisanim ovim ustavom.

(2) Demokratsko učešće u obrazovanju, vršenju i kontroli državne vlasti ostvaruje se putem referenduma, narodne inicijative i opšteg prava glasa na slobodnim izborima u višepartijskom sistemu.

11. Politički pluralizam

(1) Republika Srbija garantuje politički pluralizam. (2) Političke partije učestvuju u formiranju i izražavanju političke volje građana.

(3) Osnivanje i delovanje političkih partija je slobodno. Političke partije su obavezne da poštuju osnovne demokratske vrednosti, načela i procedure definisane ovim ustavom.

(4) Političke partije ne mogu neposredno vršiti državnu vlast. Nijedna politička partija ne može imati monopol nad državom niti isključivu kontrolu nad bilo kojim državnim organom. Nijedna ideologija ne može se proglasiti ili smatrati državnom ideologijom.

12. Jedinstvo tržišta

(1) Tržište Republike Srbije je jedinstveno.

(2) Jedinstvo tržišta Republike Srbije obezbeđuju jedinstvena valuta, jedinstvena carinska zaštita i zajedničke osnove poreskog sistema.

13. Tržišna ekonomija

(1) Ekonomska aktivnost u Republici Srbiji je slobodna.

(2) Ekonomski sistem Republike Srbije zasniva se na privatnoj svojini, slobodnom prometu radne snage, roba, usluga i kapitala, slobodi preduzetništva i ekonomskog takmičenja, kao i na načelu socijalne solidarnosti.

(3) Državna svojina smatra se javnim dobrom.

(4) Privatna i državna svojina uživaju jednaku pravnu zaštitu.

(5) Iz svojinskih prava proizlaze socijalne dužnosti, na način određen ovim ustavom.

(6) Sloboda ekonomske aktivnosti i svojinska prava mogu biti ograničeni samo u javnom interesu, u slučajevima i po proceduri propisanim ovim ustavom.

14. Socijalna pravda

(1) Lično, socijalno i kulturno blagostanje, kao elementi slobodnog i dostojanstvenog života svih i svakoga, predstavljaju ciljeve svake javne aktivnosti. (2) Polazeći od načela socijalne solidarnosti, država je obavezna da preduzima aktivne mere ekonomske i socijalne pomoći građanima i društvenim grupama koji se iz različitih razloga nalaze u neravnopravnom položaju. Cilj mera pomoći jeste otklanjanje ekonomskih i socijalnih prepreka za ostvarivanje jednakosti u pravima. Ove mere će se uvoditi i ostvarivati na način koji ne dovodi u pitanje univerzalna prava niti funkcionisanje ustavne demokratske zajednice.

15. Teritorijalna celovitost

(1) Teritorija Republike Srbije je jedinstvena.

16. Političko-teritorijalno uređenje

(1) Garantuje se pravo građana i građanki na samoupravu.

(2) Republika Srbija je složena decentralizovana država, koju čine teritorijalne zajednice: opštine, Autonomna Pokrajina Vojvodina, Autonomna Pokrajina Kosovo² i Grad Beograd.

(3) Pored Autonomne Pokrajine Vojvodine i Autonomne Pokrajine Kosovo, u Srbiji se mogu obrazovati autonomne teritorijalne zajednice, pod uslovima i u postupku propisanim Ustavom.³

(4) Svi oblici teritorijalnih zajednica uživaju političku, pravnu, ekonomsku i kulturnu autonomiju, u skladu sa njihovim posebnostima i na način određen ovim ustavom

(5) Svim oblicima teritorijalnih zajednica garantuje se pravo na sopstvenu imovinu i sopstvene izvore prihoda, kao i pravo na slobodno raspolaganje prihodima, u okvirima njihovih Ustavom određenih nadležnosti.

(6) Raspodela nadležnosti između teritorijalnih zajednica zasniva se na opštoj pretpostavci nadležnosti u korist opština. Sve nadležnosti koje ovim ustavom nisu taksativno određene kao nadležnosti Republike, autonomne pokrajine ili Grada Beograda, pripadaju opštinama.

(7) Teritorija opštine, Autonomne Pokrajine Vojvodine, Autonomne Pokrajine Kosovo, Grada Beograda i druge autonomne teritorijalne zajednice može se menjati samo po Ustavom utvrđenoj proceduri, uz obaveznu saglasnost građana odgovarajuće teritorijalne zajednice.

17. Državni simboli

(1) Državni simboli Republike Srbije su grb, zastava i himna.

(2) Oblik i sadržina državnih simbola utvrđuju se posebnim ustavnim zakonom, uz obavezu poštovanja sekularnog i multikulturnog karaktera zajednice.

² Za Kosovo se primenjuje rezolucija Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija broj 1244, sporazum u Rambujeu (aneks 1. tačka 1. alineja 5. i aneks 2. tačka 8. rezolucije 1244), Kumanovski sporazum i Ustavni okvir za privremenu samoupravu od 15. maja 2001. godine.

³ U daljem tekstu izraz *autonomne teritorijalne zajednice* odnosiće se na Autonomnu Pokrajinu Vojvodinu, Autonomnu Pokrajinu Kosovo i druge autonomne teritorijalne zajednice koje mogu biti obrazovane u skladu sa tačkom 16 (3).

18. Glavni grad

(1) Glavni grad Republike Srbije je Beograd.

Glava III

EKONOMSKO UREĐENJE

1. Opšti okvir

(1) Ekonomsko uređenje zasniva se na jemstvu svojine, slobodi rada i preduzetništva na jedinstvenom tržištu robe, rada i kapitala.

(2) Strano lice na tržištu Srbije izjednačeno je sa domaćim licem, u skladu sa zakonom.

2. Svojina - državna

(1) Titulari državne svojine su opštine, autonomne teritorijalne zajednice, Grad Beograd, autonomne pokrajine Vojvodina i Kosovo i Republika Srbija. Republičkim zakonom uređuju se promet državne i transformacija društvene svojine.

(2) Opština na svojoj teritoriji raspolaže građevinskim zemljištem, poslovnim prostorom i drumskim saobraćajnicama ukoliko su u državnoj svojini, i imovinom svojih organa. Opština može, za komunalne potrebe, osnivati javna preduzeća sa državnim i privatnim kapitalom.

(3) Autonomna teritorijalna zajednica raspolaže prihodom ostvarenim prodajom preduzeća u državnoj i društvenoj svojini, prihodima od koncesija na prirodna bogatstva i dobra u opštoj upotrebi, i imovinom svojih organa

(4) Grad Beograd, ukoliko preuzme obaveze po osnovu socijalne i zdravstvene zaštite svojih građana, raspolaže polovinom prihoda ostvarenih prodajom imovine preduzeća u državnoj i društvenoj svojini.

(5) Republika Srbija raspolaže celokupnom državnim imovinom kojom na osnovu Ustava i zakona neposredno ne raspolažu opština, autonomne teritorijalne zajednice i Grad Beograd.

3. Budžet

(1) Sredstva za ostvarivanja državnih funkcija u odbrani, bezbednosti, spoljnoj politici, pravosuđu, za otplatu državnih dugova prema inostranstvu i za učešće u međunarodnim institucijama, kao i za obavljanje drugih državnih poslova obezbeđuju se u budžetu Republike Srbije.

(2) Autonomna teritorijalna zajednica u svom budžetu obezbeđuje sredstva za osnovno i srednje obrazovanje, za garantovani nivo zdravstvene i svih vidova obavezne socijalne zaštite utvrđene zakonima, kao i za funkcionisanje zakonima određenih institucija visokog obrazovanja, kulture i sporta i za druge Ustavom određene namene.

(3) Budžet Grada Beograda formira se na osnovu zakona.

(4) Budžet opštine formira se na osnovu zakona.

(5) Prihodi i rashodi budžeta moraju biti uravnoteženi.

4. Eksproprijacija i ograničenje svojinskih prava na nepokretnosti

(1) Eksproprijacija nepokretnosti ili ograničenje svojinskih prava na nepokretnosti izuzetno se može izvršiti samo ako to zahteva javni interes, na osnovu odluke i po proceduri određenoj zakonom, a naknada za eksproprijisanu imovinu ili umanjenje svojinskih ovlašćenja mora odgovarati tržišnoj ceni i mora biti isplaćena bez odlaganja i uslovljavanja.

5. Privredno udruživanje

(1) Svi oblici privrednog udruživanja i organizovanja dobrovoljni su. Protivustavni su oblici privrednog udruživanja i organizovanja koji omogućavaju monopolski položaj na tržištu.

(2) Pravna i fizička lica mogu ulagati sredstva u inostranstvu, pod uslovima određenim zakonom.

6. Narodna banka Srbije

(1) Narodna banka Srbije samostalna je i jedinstvena emisiona ustanova monetarnog sistema. Ona odgovara za stabilnost valute, vodi monetarnu politiku, kontroliše banke, brine o kreditnim odnosima sa inostranstvom i obavlja druge poslove, određene zakonom.

(2) Narodnom bankom rukovodi guverner Narodne banke Srbije koga bira Skupština Republike Srbije, na predlog Vlade Republike Srbije i uz saglasnost vlada autonomnih teritorijalnih zajednica. Guverner se bira na pet godina i može biti ponovo biran.

Glava IV

ORGANIZACIJA VLASTI

I. ZAKONODAVNA I IZVRŠNA VLAST

1. Načelo organizacije vlasti

(1) Organizacija vlasti zasniva se na podeli vlasti na zakonodavnu, izvršnu i sudsku.

2. Skupština Republike Srbije

2.1. Skupština

(1) Skupština je najviši predstavnički organ vlasti u Republici Srbiji.

(2) U Skupštini Republike Srbije predstavljeni su građani, autonomne pokrajine, autonomne teritorijalne zajednice i Grad Beograd.

2.2. Sastav skupštine

(1) Skupštinu Republike Srbije čine Dom građana i Dom teritorijalnih autonomija.

(2) Dom građana predstavlja građane.

(3) Dom teritorijalnih autonomija predstavlja autonomne pokrajine, autonomne teritorijalne zajednice i Grad Beograd.

2.3. Izbor Doma građana

- (1) Dom građana ima 150 poslanika.
- (2) Poslanici Doma građana biraju se na periodičnim, opštim, slobodnim i neposrednim izborima, tajnim glasanjem, po proporcionalnom izbornom sistemu.
- (3) Ustavnim zakonom uređuju se izbori poslanika Doma građana i obrazovanje izbornih jedinica.

2.4. Izbor Doma teritorijalnih autonomija

- (1) U Dom teritorijalnih autonomija bira se po 15 poslanika iz svake autonomne teritorijalne zajednice i Grada Beograda.
- (2) U Domu teritorijalnih autonomija predstavnici nacionalnih manjina imaju pravo na obezbeđena mesta, u skladu sa zakonom.
- (3) Poslanike u Dom teritorijalnih autonomija biraju skupštine autonomnih pokrajina, autonomnih teritorijalnih zajednica i Skupština Grada Beograda.

2.5. Mandat poslanika

- (1) Mandat poslanika u Domu građana traje četiri godine. (2) Izuzetno, mandat može biti produžen za vreme vanrednog stanja najduže do isteka okolnosti koje su izazvale uvođenje vanrednog stanja.
- (3) Mandat poslanika može biti kraći u slučaju raspuštanja Skupštine.
- (4) Razlozi za prestanak mandata uređuju se Ustavom i ustavnim zakonom.
- (5) Mandat je slobodan.

2.6. Status i prava poslanika

- (1) Poslanik uživa imunitet.
- (2) Poslanik ne može biti proganjan, saslušan, hapšen, pritvoren ili suđen zbog izraženog mišljenja ili glasa datog u Skupštini Republike Srbije.
- (3) Poslanik koji se pozove na imunitet ne može biti uhapšen ili pritvoren bez odobrenja doma Skupštine Republike Srbije čiji je član, osim ako je zatečen u vršenju krivičnog dela za koje je propisana kazna zatvora od najmanje 5 godina. Ako se poslanik ne pozove na imunitet, to može učiniti dom čiji je on član.
- (4) Prava poslanika su:
 - podnošenje predloga za promenu Ustava, uz uslov da predlog podrži najmanje 50 poslanika Doma građana ili 20 poslanika Doma teritorijalnih autonomija;
 - podnošenje predloga zakona i amandmana na predloge zakona, uz uslov da predlog odnosno amandman podrži najmanje 5 poslanika;
 - učešće u radu i odlučivanju radnih tela, i na plenarnom zasedanju domova;
 - postavljanje poslaničkog pitanja;
 - podnošenje interpelacije, uz uslov da predlog podrži najmanje 30 poslanika Doma građana;

- podnošenje predloga za glasanje o poverenju Vladi, uz uslov da predlog podrži najmanje 50 poslanika Doma građana;

(5) Status, prava i dužnosti poslanika bliže se uređuju poslovnica domova.

2.7. Nadležnosti

(1) Skupština Republike Srbije:

- donosi Ustav Republike Srbije;
- donosi zakone u okviru nadležnosti Republike;
- bira i razrešava predsednika Republike,
- potvrđuje međunarodne sporazume koje zaključuju autonomne pokrajine i autonomne teritorijalne zajednice;

- ratifikuje međunarodne ugovore;

- usvaja budžet i završni račun;

- utvrđuje osnove ekonomske i socijalne politike za Republiku Srbiju;

- usvaja program Vlade;

- odlučuje o interpelaciji i glasa o poverenju Vladi;

- odlučuje o odgovornosti predsednika Republike za povredu Ustava;

- proglašava vanredno stanje;

- bira i razrešava predsednika i članove Vlade, sudije Ustavnog suda, sudije Vrhovnog suda Srbije, javnog tužioca Republike Srbije i njegovih zamenika, guvernera narodne banke, ombudsmana, članove Republičke izborne komisije, predsednike i potpredsednike domova, predsednike i potpredsednike radnih tela, i sekretare domova i radnih tela Skupštine i druge organe određene Ustavom i zakonom;

- raspisuje republički referendum o pitanjima iz svoje nadležnosti, ukoliko Ustavom nije drugačije utvrđeno;

- odlučuje o raspuštanju skupštine opštine;

- odlučuje o amnestiji;

- odlučuje o imunitetskim pravima poslanika;

- odlučuje o skraćanju mandata poslanika;

- donosi poslovnik o radu u svakome od domova.

Alternativa: reči "sudije Vrhovnog suda Srbije, javnog tužioca Republike Srbije i njegovih zamenika" brišu se iz alineje 12, iza koje se dodaje nova alineja koja glasi: "- proglašava izbor sudija Vrhovnog suda Srbije i javnog tužioca Republike Srbije i njegovih zamenika;"

2.8. Vanredno stanje

(1) U slučaju neposredne ratne opasnosti i rata, oba doma Skupštine se sastaju bez poziva i u stalnom su zasedanju.

(2) Izuzetno, ako ne postoji mogućnost da se domovi Skupštine sastanu, odluku o proglašenju vanrednog stanja donose zajednički predsednik Republike, predsednik Vlade, predsednici oba doma Skupštine i predsednici poslaničkih grupa. Odluka o proglašenju vanrednog stanja donosi se dvotrećinskom većinom glasova.

(3) O proglašenju vanrednog stanja obaveštavaju se nadležna tela međunarodnih organizacija, u skladu sa međunarodnim konvencijama.

(4) Odluka o proglašenju vanrednog stanja podnosi se na potvrdu domovima, čim se stvore mogućnosti da se Skupština sastane.

(5) Za vreme vanrednog stanja Skupština ne može biti raspuštena.

(6) Ako je vanredno stanje proglašeno posle raspuštanja Skupštine, predsednik Republike ponovo saziva Skupštinu koja je bila raspuštena. Skupština tada usvaja rezoluciju o produženju mandata poslanika. Mandat se produžava najduže do prestanka razloga koji su izazvali proglašenje vanrednog stanja.

(7) Ukoliko mandat poslanika ističe u vreme proglašenog vanrednog stanja, mandat se produžava najduže do prestanka razloga koji su izazvali proglašenje vanrednog stanja.

(8) Za vreme vanrednog stanja Skupština ne može menjati Ustav, sastav, nadležnost i organizaciju Vlade, sudova i tužilaštva niti ograničiti ljudska prava navedena u tački 2 poglavlja o slobodama i pravima (apsolutno zaštićena prava).

(9) Za vreme dok traje vanredno stanje Ustavni sud nastavlja sa radom. Status i ovlašćenja Ustavnog suda kao i sudija Ustavnog suda ostaju isti.

2.9. Zasedanja Skupštine

(1) Rad Skupštine Republike Srbije odvija se na redovnim i vanrednim zasedanjima.

(2) Skupština zaseda redovno: na prolećnom zasedanju, koje počinje prvog radnog dana u februaru i traje do kraja juna, i jesenjem zasedanju, koje počinje prvog radnog dana u oktobru i traje do kraja decembra.

(3) Vanredno zasedanje Skupštine saziva se na zahtev: Vlade, najmanje 1/4 poslanika Doma građana ili Doma teritorijalnih autonomija, Skupštine autonomne pokrajine, skupštine autonomne teritorijalne zajednice i Skupštine Grada Beograda.

(4) Prvu sednicu novog saziva svakoga od domova Skupštine saziva predsednik odgovarajućeg doma iz prethodnog saziva, a sednicom predsedava najstariji poslanik.

2.10. Način rada

(1) O pitanjima iz nadležnosti Skupštine Republike Srbije domovi odlučuju na odvojenim sednicama.

(2) Domovi odlučuju u ravnopravnom delokrugu o svim pitanjima iz nadležnosti Skupštine, izuzev o izboru Vlade i izglasavanju nepoverenja Vladi. Izbor Vlade i glasanje o poverenju Vladi u samostalnoj su nadležnosti Doma građana.

(3) Domovi odlučuju punovažno kada na sednicama doma prisustvuje većina od ukupnog broja poslanika, izuzev ukoliko Ustavom nije predviđeno drugačije.

(4) Odluke se donose većinom glasova prisutnih poslanika u svakome od domova, izuzev u pitanjima u kojima je Ustavom propisana kvalifikovana većina.

(5) Ustavni zakoni donose se dvotrećinskom većinom glasova svih narodnih poslanika u Domu građana i većinom glasova svih poslanika u Domu teritorijalnih autonomija.

(6) Ustavnim zakonima uređuju se:

- ljudska prava;
- prava pripadnika nacionalnih manjina;
- izbori za republičke organe vlasti;
- izbor i prestanak mandata predsednika Republike;
- organizacija i rad Vlade i ministarstava;

- organizacija i rad Ustavnog suda;
- organizacija i rad sudstva i javnog tužilaštva;
- izbor, organizacija i rad Ombudsmana;
- teritorijalna organizacija vlasti;
- referendum i narodna inicijativa;
- državni simboli (grb, zastava i himna);
- finansije;

(7) Poslovnik o radu Doma građana i Doma teritorijalnih autonomija donosi se na način i po postupku na koji se donosi ustavni zakon.

(8) Dvotrećinskom većinom svih poslanika u Domu građana i većinom glasova svih poslanika u Domu teritorijalnih autonomija odlučuje se o:

- proglašenju vanrednog stanja;
- razrešenju predsednika Republike;
- raspisivanju republičkog referenduma.

2.11. Zakonodavni postupak - potpuni republički zakoni

(1) Potpunim republičkim zakonima uređuju se pitanja u isključivoj nadležnosti Republike.

(2) Zakonodavni postupak započinje u Domu građana.

(3) Predlog za donošenje zakona mogu podneti: Vlada, grupa od najmanje 20 poslanika Doma građana, skupština autonomne pokrajine, skupština autonomne teritorijalne zajednice i Skupština Grada Beograda.

(4) Amandman na zakon mogu podneti: Vlada, grupa od najmanje 5 poslanika, poslanička grupa, odgovarajući matični odbor i skupština autonomne teritorijalne zajednice i Skupština grada Beograda.

(5) O donošenju zakona odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika, pod uslovom da sednici Doma prisustvuje većina poslanika, ukoliko Ustavom nije propisana kvalifikovana većina.

(6) Predlog zakona usvojen u Domu građana, dostavlja se Domu teritorijalnih autonomija. Između usvajanja zakona u Domu građana i otvaranja rasprave o predlogu zakona u Domu teritorijalnih autonomija mora proteći rok od najmanje 10 dana.

(7) Ako Dom teritorijalnih autonomija usvoji zakon u istovetnom tekstu, predsednik Republike dužan je da, svojim ukazom, proglasi zakon najkasnije 7 dana od dana izglasavanja u Domu teritorijalnih autonomija.

(8) Ukoliko predsednik Republike ne proglasi zakon, zakon će biti proglašen uz potpise predsednika Doma građana i Doma teritorijalnih autonomija.

(9) Ako Dom teritorijalnih autonomija stavi amandmane na predlog zakona izglasan u Domu građana, Dom građana će ponovo razmatrati zakon i glasati o izmenjenom predlogu. Ako na drugom glasanju Dom građana usvoji zakon, pristupa se proglašenju zakona.

(10) Ako Dom građana na ponovljenom glasanju ne usvoji izmenjeni predlog zakona ili odbije da pristupi glasanju, obrazuje se zajednička komisija za rešavanje sukoba domova. Komisiju čini po 5 poslanika iz svakog doma. Komisija odlučuje apsolutnom većinom glasova svojih članova. Komisija je dužna, da najkasnije u roku od mesec dana, dostavi svoj predlog domovima Skupštine.

(11) O predlogu Komisije glasa najpre Dom građana. Ako Dom građana usvoji predlog Komisije, a Dom teritorijalnih autonomija ga odbaci, Dom građana ponovo glasa o istom tekstu predloga zakona. O zakonu se odlučuje većinom glasova svih poslanika.

(12) Ukoliko Dom građana usvoji zakon, predsednik Republike je dužan da, svojim ukazom, proglasi zakon, izglasan u Domu građana. Ukoliko to predsednik Republike ne učini, zakon će, svojim potpisom, proglasiti predsednik Doma građana.

(13) Po proteku roka od godine dana, Dom građana će ponovo staviti na dnevni red zakon o kome nije postignuta saglasnost sa Domom teritorijalnih autonomija.

2.12. Zakonodavni postupak - osnovni republički zakoni

(1) Osnovnim republičkim zakonima uređuju se pitanja iz nadležnosti Republike u okviru koje Republika uređuje osnove u oblastima utvrđenim Ustavom.

(2) Predlog za donošenje zakona mogu podneti: Vlada, grupa od najmanje 20 poslanika, skupština autonomne teritorijalne zajednice i Skupština Grada Beograda.

(3) Amandman na zakon mogu podneti: Vlada, grupa od najmanje 5 poslanika, poslanička grupa, odgovarajući matični odbor i skupština autonomne teritorijalne zajednice i Skupština Grada Beograda.

(4) O donošenju zakona odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika, pod uslovom da sednici Doma prisustvuje većina poslanika, ukoliko Ustavom nije propisana kvalifikovana većina.

(5) Predlog zakona usvojen u Domu građana, dostavlja se Domu teritorijalnih autonomija. Između usvajanja zakona u Domu građana i otvaranja rasprave o predlogu zakona u Domu teritorijalnih autonomija mora proteći rok od najmanje 10 dana.

(6) Ako Dom teritorijalnih autonomija usvoji zakon u istovetnom tekstu, predsednik Republike dužan je da, svojim ukazom, proglasi zakon najkasnije 7 dana od dana izglasavanja u Domu teritorijalnih autonomija.

(7) Ukoliko predsednik Republike ne proglasi zakon, zakon će biti proglašen uz potpise predsednika Doma građana i Doma teritorijalnih autonomija.

(8) Ako Dom teritorijalnih autonomija stavi amandmane na predlog zakona izglasan u Domu građana, Dom građana će ponovo razmatrati zakon i glasati o izmenjenom predlogu. Ako na drugom glasanju Dom građana usvoji zakon, pristupa se proglašenju zakona.

(9) Ako Dom građana, na ponovljenom glasanju, ne usvoji izmenjeni predlog zakona ili odbije da pristupi glasanju, obrazuje se zajednička komisija za rešavanje sukoba domova. Komisiju čini po 5 poslanika iz svakog doma. Komisija odlučuje apsolutnom većinom svojih članova. Komisija je dužna da, najkasnije u roku od mesec dana, dostavi svoj predlog domovima Skupštine.

(10) O predlogu Komisije i zakonu glasa najpre Dom građana, a potom Dom teritorijalnih autonomija. Ako je predlog Komisije prihvaćen i zakon izglasan u istovetnom tekstu u oba doma, pristupa se proglašenju zakona.

(11) Ako predlog Komisije i zakon nije prihvaćen u Domu teritorijalnih autonomija, ovaj dom može zahtevati da se sporni zakon skine sa dnevnog reda tekućeg zasedanja i stavi na dnevni red na prvom narednom redovnom zasedanju Skupštine. Odluku o tome Dom teritorijalnih autonomija donosi većinom glasova prisutnih poslanika, uz uslov da sednici prisustvuje preko polovine ukupnog broja poslanika.

(12) Ako na prvom narednom redovnom zasedanju zakon ne bude, po postupku utvrđenom u Ustavu, izglasan u istovetnom tekstu u oba doma, Skupština se raspušta.

(13) Dom teritorijalnih autonomija ima pravo apsolutnog veta na zakone i odluke koje su od neposrednog interesa za autonomne teritorijalne zajednice i za prava pripadnika nacionalnih manjina, a odnose se na:

- uređivanje izbora za poslanike Doma teritorijalnih autonomija;
- teritorijalnu organizaciju;

- prostorni plan;
- raspuštanje skupštine opštine pod uslovima propisanim Ustavom;
- uređivanje prava nacionalnih manjina i manjinske samouprave;
- obrazovni sistem, kulturu i nauku;
- Ombudsmana za ljudska prava i prava pripadnika nacionalnih manjina.

(14) Odluku o tome Dom teritorijalnih autonomija donosi dvotrećinskom većinom ukupnog broja poslanika.

(15) Izuzetno, pravo suspenzivnog veta na zakone i odluke Doma građana koje se neposredno odnose na prava pripadnika nacionalnih manjina, može uložiti i ombudsman za ljudska prava i prava nacionalnih manjina.

2.13. Raspisivanje referenduma i pravo na narodnu inicijativu

(1) Skupština može raspisati referendum o pitanjima iz domena njene nadležnosti.

(2) Na referendumu se ne može odlučivati o:

- budžetu, porezima i taksama;
- obavezama Republike proisteklih iz međunarodnih ugovora;
- raspuštanju Skupštine Republike;
- programu Vlade;
- proglašenju vanrednog stanja.

(3) Skupština raspisuje referendum na zahtev 100.000 birača.

(4) Odluka na referendumu je punovažna kada je za nju glasalo preko polovine ukupnog broja birača.

(5) Najmanje 50.000 birača može podneti predlog za donošenje zakona iz nadležnosti Skupštine i zahtevati da Skupština razmatra neko od pitanja iz svoje nadležnosti.

2.14. Raspuštanje Skupštine

(1) Skupština Republike ne može biti raspuštena: u prvih šest meseci po konstituisanju i poslednjih šest meseci svog mandata; za vreme vanrednog stanja; ako je pokrenut postupak glasanja o poverenju Vladi.

(2) Skupština se raspušta u slučaju sukoba domova ukoliko ovaj sukob nije rešen u roku i po postupku utvrđenom u Ustavu i ako ne usvoji budžet.

(3) Odluka o skraćenju mandata poslanika u Domu građana i poslanika Doma autonomnih teritorijalnih zajednica usvaja se dvotrećinskom većinom ukupnog broja poslanika u svakome od domova.

(4) Dom građana se raspušta ako u roku od tri meseca od konstituisanja ne izabere Vladu.

(5) Dom građana može izglasati nepoverenje Vladi većinom glasova ukupnog broja poslanika, pod uslovom da istovremeno prihvati predlog predsednika Republike za izbor novog predsednika Vlade. O nepoverenju Vladi glasa se tajno.

1.2 Sudovi opšte nadležnosti

(1) Opštinski sud se osniva za teritoriju jedne ili više opština i sudi u prvom stepenu.

(2) Okružni sud se osniva za teritoriju više opština, neposredno je viši sud za opštinski sud i sudi u prvom i drugom stepenu.

(3) Vrhovni sud Vojvodine osniva se za teritoriju Autonomne Pokrajine Vojvodine, neposredno je viši sud za okružne sudove u Autonomnoj Pokrajini Vojvodini, i sudi u drugom stepenu o žalbama na odluke okružnih sudova, o vanrednim pravnim lekovima protiv odluka o kojima je okružni sud odlučivao kao sud drugog stepena, o vanrednom ublažavanju kazne, i u drugom stepenu u upravnim sporovima o konačnim upravnim aktima koje donosi upravni organ Autonomne Pokrajine Vojvodine. Vrhovni sud Vojvodine odlučuje o saglasnosti zakona, drugih propisa i opštih akata, donetih u autonomnoj pokrajini, i opštih akata političkih stranaka registrovanih u autonomnoj pokrajini, sa konstitutivnim aktom autonomne pokrajine i pokrajinskim zakonom, o zabrani rada političkih stranaka i udruženja građana registrovanih u autonomnoj pokrajini, i o povredi prava u toku izbora pokrajinskih organa i organa teritorijalne samouprave, o povredi prava u toku sprovođenja referenduma u Autonomnoj Pokrajini Vojvodini i o sukobu nadležnosti između organa vlasti u Autonomnoj Pokrajini Vojvodini.

(4) Vrhovni sud Kosova osniva se za teritoriju Autonomne Pokrajine Kosovo. (5) Visoki sud može se osnovati za teritoriju autonomne teritorijalne zajednice i imati isti ili manji opseg nadležnosti u odnosu na opseg nadležnosti Vrhovnog suda Vojvodine.

(6) Do osnivanja visokih sudova autonomnih teritorijalnih zajednica osniva se Visoki sud u Beogradu, koji je neposredno viši sud za okružne sudove sa teritorije Republike Srbije, osim teritorija autonomnih pokrajina i autonomne teritorijalne zajednice koja je osnovala visoki sud, i sudi u drugom stepenu o žalbama na odluke okružnih sudova, o vanrednim pravnim lekovima protiv odluka o kojima je okružni sud odlučivao kao sud drugog stepena i o vanrednom ublažavanju kazne.

(7) Vrhovni sud Republike Srbije, odlučuje u trećem stepenu o žalbama na odluke vrhovnih sudova autonomnih pokrajina i visokih sudova autonomnih teritorijalnih jedinica, o vanrednim pravnim lekovima, osim o vanrednom ublažavanju kazne, protiv odluka o kojima je okružni sud i trgovinski sud odlučivao kao prvostepeni sud, o žalbama na odluke Višeg trgovinskog suda, i u drugom stepenu u upravnom sporu o konačnim upravnim aktima koje donosi republički organ.

(8) Vrhovni sudovi autonomnih pokrajina i visoki sudovi autonomnih teritorijalnih zajednica sudovi su istog ranga.

(9) Vrhovni sudovi autonomnih pokrajina i visoki sudovi autonomnih teritorijalnih zajednica, odnosno Visoki sud u Beogradu, utvrđuju pravna shvatanja i načelne stavove u okviru svoje nadležnosti.

(10) Vrhovni sud Srbije utvrđuje načelne stavove za jedinstvenu sudsku primenu prava.

Alternativa: nazivi Vrhovni sud Vojvodine i Vrhovni sud Kosova zamenjuju se nazivima Visoki sud Vojvodine i Visoki sud Kosova.

1.3. Sudovi posebne nadležnosti

(1) Trgovinski sud se osniva za teritoriju više opština i sudi u prvom stepenu. (2) Viši trgovinski sud se osniva za teritoriju Republike Srbije i neposredno je viši sud za trgovinski sud.

(3) Trgovinski sud sudi u okviru nadležnosti utvrđene zakonom.

(4) Upravni sud osniva se za autonomne pokrajine i autonomne teritorijalne jedinice. Za teritoriju Republike Srbije, osim teritorija autonomnih pokrajina, za koju nije osnovana autonomna teritorijalna zajednica, ili u ovoj nije osnovan upravni sud, nadležan je Upravni sud u Beogradu.

(5) Upravni sud sudi u prvom stepenu u upravnim sporovima.

1.4. Sudije

(1) Sudijski poziv je stalan. Sudija ne može, bez svoje saglasnosti, biti premešten da radi u sudu u koji nije izabran.

(2) Dužnost sudije nespojiva je sa članstvom u političkoj stranci, političkim i administrativnim poslovima i bilo kakvim drugim poslom ili društvenim angažmanom koji može narušavati dostojanstvo, nezavisnost i nepristrasnost u obavljanju sudijskog poziva.

(3) Sudija ne može biti pozvan na odgovornost zbog mišljenja datog pri donošenju sudske odluke, niti pritvoren bez odobrenja tela nadležnog za izbor sudija.

(4) Zakonom se propisuju uslovi i postupak za izbor i razrešenje sudija i garancije protiv njihovog neosnovanog izbora i razrešenja.

(5) Visoki sudski savet predlaže izbor i razrešenje sudija. Ponovljeni predlog Visokog sudskog saveta skupština može odbiti samo dvotrećinskom većinom. Za sudije Vrhovnog suda Srbije, Višeg trgovinskog suda i svih drugih sudova u Republici Srbiji, osim teritorija autonomnih pokrajina i autonomnih teritorijalnih zajednica koje imaju visoki sudski savet, nadležan je Visoki sudski savet Republike Srbije, čiji se sastav i nadležnost uređuju zakonom. Za sudije sudova na teritoriji Autonomne Pokrajine Vojvodine nadležan je Visoki sudski savet Vojvodine, čiji se sastav i nadležnost uređuju pokrajinskim zakonom. Autonomna teritorijalna zajednica može osnovati visoki sudski savet za sudove na svojoj teritoriji.

Alternativa: reči "predlaže izbor i razrešenje" zamenjuju se rečima "bira i razrešava".

(6) Sudija može biti suspendovan ili razrešen samo zbog osude za krivično delo na kaznu zatvora od najmanje šest meseci, zbog osude za kažnjivu radnju koja ga čini nedostojnim poverenja, zbog nestručnog ili nesavesnog rada, nedoličnog ponašanja ili bavljenja nespojivim poslovima. Sudiji dužnost može prestati samo na njegov zahtev, zbog trajnog gubitka radne sposobnosti ili zbog ispunjavanja za sudije posebno propisanih uslova za odlazak u penziju.

(7) Sudijama se garantuju lična bezbednost i naknada za rad koja im obezbeđuje dostojan standard života i materijalnu nezavisnost.

(8) Sudije vrhovnog suda autonomne pokrajine i visokog suda autonomne teritorijalne zajednice sudije su istog ranga.

Alternativa: u slučaju prihvatanja alternativa iz tačke 1.2. briše se tačka (8).

2. Javna tužilaštva

2.1. Osnovne odredbe

(1) Javno tužilaštvo je samostalni državni organ zadužen za gonjenje učinilaca krivičnih i drugih kažnjivih dela i ovlašćen za ulaganje pravnih sredstava i preduzimanje drugih pravnih radnji u skladu sa zakonom.

(2) Javno tužilaštvo postupa na osnovu Ustava, potvrđenih međunarodnih ugovora, zakona i propisa donetih na osnovu zakona.

(3) Nedopušteni su i kažnjivi svi neposredni ili posredni uticaji ili pritisci na javno tužilaštvo od strane bilo koga izvan javnog tužilaštva i iz bilo kakvih razloga.

2.2. Vrste javnih tužilaštava

(1) Javna tužilaštva su: Republičko javno tužilaštvo, Javno tužilaštvo Vojvodine, Javno tužilaštvo Kosova, javna tužilaštva autonomnih teritorijalnih zajednica, okružna javna tužilaštva i opštinska javna tužilaštva.

(2) Republičko javno tužilaštvo osniva se za teritoriju Republike Srbije i neposredno je nadređeno svim javnim tužilaštvima u Republici Srbiji.

48

(3) Javno tužilaštvo Vojvodine osniva se za teritoriju Autonomne Pokrajine Vojvodine i neposredno je nadređeno okružnim javnim tužilaštvima na teritoriji Pokrajine.

(4) Javno tužilaštvo Kosova osniva se za teritoriju Autonomne Pokrajine Kosovo.

(5) Javno tužilaštvo autonomne teritorijalne zajednice osniva se za teritoriju autonomne teritorijalne zajednice i neposredno je nadređeno okružnim javnim tužilaštvima na istoj teritoriji.

(6) Okružno javno tužilaštvo osniva se za područje nadležnosti okružnog suda i neposredno je nadređeno opštinskim javnim tužilaštvima na istom području.

(7) Opštinsko javno tužilaštvo osniva se za područje nadležnosti jednog ili više opštinskih sudova.

2.3. Javni tužioci

(1) Viši javni tužilac nadređen je nižem javnom tužiocu, a Republički javni tužilac nadređen je svakom javnom tužiocu, osim Javnom tužiocu Vojvodine i javnom tužiocu autonomne teritorijalne zajednice, kada se radi o primeni zakona donetog u Autonomnoj Pokrajini Vojvodini i autonomnoj teritorijalnoj zajednici, ili o primeni drugog propisa donetog na osnovu takvog zakona.

(2) Poziv javnog tužioca i zamenika javnog tužioca je stalan. Javni tužilac i zamenik javnog tužioca ne mogu, bez svoje saglasnosti, biti premešteni da rade u tužilaštvu u koje nisu izabrani.

(3) Dužnost javnog tužioca i zamenika javnog tužioca nespojiva je sa članstvom u političkoj stranci, političkim i administrativnim poslovima i bilo kakvim drugim poslom ili društvenim angažmanom koji može narušavati dostojanstvo, samostalnost i nepristrasnost u obavljanju javno-tužilačkog poziva.

(4) Javni tužilac i zamenik javnog tužioca ne mogu biti pozvani na odgovornost zbog mišljenja datog pri obavljanju dužnosti, niti pritvoreni bez odobrenja tela nadležnog za njihov izbor.

(5) Zakonom se propisuju uslovi i postupak za izbor i razrešenje javnog tužioca i zamenika javnog tužioca i garancije protiv njihovog neosnovanog izbora i razrešenja.

(6) Ustanovljava se Visoki savet javnog tužilaštva, koji predlaže izbor i **irazrešenje javnih** tužilaca i zamenika javnih tužilaca. Ponovljeni predlog Visokog saveta javnog tužilaštva Skupština može odbiti samo dvotrećinskom većinom.

Alternativa: u prvoj rečenici reči "predlaže izbor i razrešenje javnih tužilaca i zamenika javnih tužilaca" zamenjuju se rečima "bira i razrešava javne tužioce i zamenike javnih tužilaca", a druga rečenica se briše.

(7) Javni tužilac i zamenik javnog tužioca mogu biti suspendovani ili razrešeni samo zbog osude za krivično delo na безусловnu kaznu zatvora od najmanje šest meseci, zbog osude za kažnjivu radnju koja ih čini nedostojnim poverenja, zbog nestručnog ili nesavesnog rada, nedoličnog ponašanja ili bavljenja nespojivim poslovima. Javnom tužiocu i zameniku javnog tužioca dužnost može prestati samo na njegov zahtev, zbog trajnog gubitka radne sposobnosti, ili zbog ispunjavanja posebno propisanih uslova za odlazak u penziju.

(8) Javnom tužiocu i zameniku javnog tužioca garantuju se lična bezbedost i naknada za rad koja im obezbeđuje dostojan standard života i materijalnu nezavisnost.

Glava VI

TERITORIJALNA ORGANIZACIJA

1. Pravo građana na lokalnu samoupravu i autonomiju

(1) Jemči se pravo građana na demokratsku i decentralizovanu državu koje uključuje pravo na lokalnu samoupravu i autonomiju, kao i zaštitu prava na lokalnu samoupravu, decentralizaciju i autonomiju.

Pored Autonomne pokrajine Vojvodine i Autonomne pokrajine Kosovo na teritoriji Republike mogu se obrazovati jedna ili više autonomnih teritorijalnih zajednica sa istim ili manjim ovlašćenjima koje ima autonomna pokrajina, pod uslovom da odgovarajuće područje čini određeni broj teritorijalno povezanih opština i da predstavlja ekonomsku, istorijsku, socijalnu i kulturnu posebnost i da se može samostalno finansirati.

Alternativa: reči "čini određeni broj teritorijalno povezanih opština" zamenjuju se rečima "čine teritorijalno povezane opštine sa određenim najmanjim brojem stanovnika".

(3) Garantuje se pravo građana u opštinama i autonomnim teritorijalnim zajednicama na učešće u centralnoj vlasti.

(4) Jemči se pravo inicijative građana u pitanjima od interesa za građane u opštini i autonomnoj teritorijalnoj zajednici.

(5) Opštine, Grad Beograd i autonomne teritorijalne zajednice uživaju autonomiju u poslovima iz svoje nadležnosti.

2. Nadležnosti i pretpostavka nadležnosti

(1) Izvorne nadležnosti autonomnih teritorijalnih zajednica utvrđuju se Ustavom Republike i konstitutivnim aktom autonomne teritorijalne zajednice.

(2) Izvorne nadležnosti Grada Beograda utvrđuju se Ustavom Republike i Statutom Grada Beograda.

(3) Izvorne nadležnosti opštine utvrđuju se Ustavom Republike i statutom opštine, uz opštu pretpostavku nadležnosti u korist opštine. Opštine raspolažu pravom inicijative u domenima koji nisu u nadležnosti drugih vlasti (tačka 11).

(4) Ovlašćenja Republike, autonomnih teritorijalnih zajednica i Grada Beograda utvrđuju se taksativno. Opšta pretpostavka nadležnosti je u korist lokalnih zajednica.

(5) Republika može poveriti vršenje dela svojih nadležnosti autonomnoj teritorijalnoj zajednici ili opštini. Za obavljanje poverenih poslova sredstva se obezbeđuju iz budžeta Republike.

(6) Autonomne teritorijalne zajednice mogu poveriti vršenje dela svojih nadležnosti opštinama. Za obavljanje poverenih poslova sredstva se obezbeđuju iz budžeta autonomne teritorijalne zajednice.

(7) Grad Beograd može poveriti vršenje dela svojih nadležnosti opštinama. Za obavljanje poverenih poslova sredstva se obezbeđuju iz budžeta Grada Beograda.

(8) Preneta ovlašćenja mogu se prilagođavati lokalnim prilikama.

3. Samostalnost teritorijalnih zajednica u organizovanju vlasti

(1) Autonomne teritorijalne zajednice svojim konstitutivnim aktom, na osnovu i u okviru Ustava Republike, samostalno uređuju organizaciju vlasti u autonomnim teritorijalnim zajednicama. Grad Beograd svojim statutom, na osnovu i u okviru Ustava, samostalno uređuje organizaciju vlasti. Opština svojim statutom, na osnovu i u okviru Ustava, samostalno uređuje organizaciju vlasti u lokalnoj zajednici.

(2) Garantuje se pravo građana da samostalno sudeluju u odlučivanju u opštinama, autonomnim teritorijalnim zajednicama i Gradu Beogradu, kao i u Republici putem narodne inicijative, referendumu i na drugi način utvrđen Ustavom, konstitutivnim aktom autonomne teritorijalne zajednice, statutom Grada Beograda, kao i statutima opština.

(3) Garantuje se pravo građana u opštinama, autonomnim teritorijalnim zajednicama i Gradu Beogradu da samostalno uređuju organizaciju vlasti i obrazuju organe u ovim zajednicama na demokratskim principima kao i da na izborima zasnovanim na opštem i jednakom biračkom pravu, neposrednim i tajnim glasanjem biraju skupštine kao svoja predstavništva.

(4) Autonomnim teritorijalnim zajednicama, Gradu Beogradu i opštinama garantuje se pravo na imovinu i sopstvene izvore prihode, sredstva za obavljanje svojih nadležnosti, kao i pravo da slobodno raspolažu prihodima u okviru svojih ovlašćenja.

(5) Kao izraz jedinstva pravnog poretka Republike, svi građani imaju ista prava i iste obaveze na bilo kom delu teritorije Republike. Svi pojedinačni pravni akti doneti na teritoriji Republike, od bilo kog organa, imaju isto važenje na celoj teritoriji Republike.

4. Izvori prihoda

(1) Izvori prihoda biće primereni ovlašćenjima autonomnih teritorijalnih zajednica, Grada Beograda i opština.

(2) Autonomne teritorijalne zajednice, Grad Beograd i opštine imaju pravo na slobodan pristup nacionalnom tržištu kapitala i kreditima za kapitalne investicije.

(3) Autonomne teritorijalne zajednice, Grad Beograd i opštine imaju pravo na imovinu na nepokretnostima i imovinu od svojih prihoda.

5. Saradnja teritorijalnih zajednica

(1) Teritorijalne zajednice istog nivoa imaju pravo na međusobnu saradnju i na udruživanje saglasno Ustavu i zakonu.

(2) Teritorijalne zajednice imaju pravo da saraduju sa odgovarajućim teritorijalnim zajednicama drugih država, uz obavezu poštovanja teritorijalnog integriteta i pravnog poretka Republike.

6. Promena granica teritorijalnih zajednica

(1) Autonomna pokrajina Vojvodina i Autonomna Pokrajina Kosovo zadržavaju svoje dosadašnje granice.

(2) Teritorija autonomne teritorijalne zajednice, teritorija Grada Beograda kao i teritorija opštine ne mogu se menjati bez saglasnosti građana sa područja odgovarajuće zajednice. O promeni granica odgovarajuće teritorijalne zajednice odlučuju građani te zajednice putem referenduma raspisanog u tu svrhu. Odluka na referendumu donosi se većinom od 50% + 1 važećih glasova građana koji imaju biračko pravo sa područja autonomne teritorijalne zajednice, Grada Beograda odnosno opštine.

7. Zakonodavne nadležnosti

(1) Republika ima dve vrste zakonodavnih nadležnosti: potpunu i osnovnu.

(2) Potpunim zakonima Republika uređuje: osnovna ljudska prava i prava manjina garantovana ovim ustavom i njihovu zaštitu; sudske postupke, opšti upravni postupak i izvršne postupke; opšte ustanove kaznenog prava i krivičnog dela, privredne prestupe i prekršaje republičkog karaktera; vojno pravo; organizaciju i rad službe državne bezbednosti i njenu kontrolu; izbore za republičke organe; državljanstvo; vazdušnu i rečnu plovidbu; monetarni sistem i devizno poslovanje; budžet Republike; poreski sistem na nivou Republike; spoljnotrgovinske odnose; telekomunikacione sisteme; carinski sistem; drumski, železnički i poštanski saobraćaj; sistem kreditnih odnosa sa inostranstvom; režim atmosfere i voda od interesa za Republiku; režim prelaska granice i kontrolu prometa roba, usluga i putničkog saobraćaja preko granice; položaj stranaca i stranih pravnih lica; zaštitu života i zdravlja ljudi, životinja i biljaka od interesa za Republiku; zaštitu od jonizirajućih zračenja; proizvodnju i promet lekova i otrova; merne sisteme i standarde; republičke robne rezerve; proizvodnju, promet i prevoz opasnih materija; organizaciju i rad organa i organizacija Republike, porodično pravo, nasledno pravo i statistička istraživanja od značaja za Republiku.

(3) Osnovnim zakonima Republika uređuje: ljudska prava i njihovu zaštitu; javnu bezbednost; ekonomsku politiku; zdravstvenu politiku i zaštitu dece, žena i invalida; režim prirodnih bogatstava, vodoprivredu, šumarstvo i lovstvo; obrazovni sistem, kulturnu i naučnu politiku; javno informisanje; turizam, ugostiteljstvo i sport; prostorno i razvojno planiranje; zaštitu životne sredine; svojinske i druge stvarnopravne odnose; radne odnose; osiguranje; organizaciju pravosuđa i advokature; matične i zemljišne knjige; službene evidencije; teritorijalnu organizaciju Republike.

(4) Autonomna Pokrajina Vojvodina preko svojih organa neposredno uređuje odnose koje potpuno ne uređuje Republika, ili ih Republika uređuje osnovnim zakonima, a posebno: donosi svoj ustav; organizuje pokrajinske organe i službe, uključujući i javne službe; utvrđuje prihode i rashode Pokrajine u pokrajinskom budžetu i donosi završni račun; uređuje prostorno i razvojno planiranje, upravljanje pokrajinskom imovinom, javne radove pokrajinskog značaja, korišćenje mineralnih nalazišta, pokrajinsku statističku službu, poljoprivredu, šumarstvo, stočarstvo, lov, ribolov; vodoprivredu, meliorizaciju i navodnjavanje pokrajinskog značaja, sport, rekreaciju i fizičku kulturu, zdravstvenu zaštitu, socijalnu zaštitu, sajmove i privredne manifestacije pokrajinskog značaja, osnivanje i rad medija pokrajinskog značaja, kulturu, kulturno i naučno nasleđe, nauku, univerzitet, osnovno i srednje školstvo, ostvarivanje i zaštitu ljudskih individualnih i kolektivnih prava, sprovođenje ekonomske politike, referendum pokrajinskog značaja, održavanje javnog reda i mira, regionalnu saradnju, organe za pružanje pravne pomoći Pokrajini, i organizaciju pravosuđa i advokature u Pokrajini.

(5) Opština, preko svojih organa: donosi svoj statut, uređuje i organizuje opštinske organe i javne službe; utvrđuje opštinski budžet i donosi završni račun; upravlja opštinskom imovinom; donosi program razvoja; donosi urbanistički plan; raspisuje referendum iz opštinske nadležnosti; uređuje na svom području prostorno planiranje, komunalne delatnosti, lokalni saobraćaj, malu privredu, zanatstvo i ugostiteljstvo, zaštitu životne sredine, korišćenje poslovnog prostora, način korišćenja i upravljanja izvorima, javnim bunarima i česmama; planira stambenu izgradnju; organizuje privredne manifestacije opštinskog značaja; organizuje obezbeđenje javnog reda i mira; saraduje sa drugim opštinama; saraduje sa odgovarajućim jedinicama lokalne samouprave na svojoj teritoriji i u inostranstvu; osniva robne rezerve lokalnog značaja; osniva ustanove i organizacije u oblasti osnovnog obrazovanja, kulture, primarne zdravstvene zaštite, fizičke kulture i sporta, dečje i socijalne zaštite, i turizma; organizuje poslove zaštite kulturnih dobara lokalnog značaja i podstiče razvoj kulturnih aktivnosti; donosi osnove korišćenja poljoprivrednog zemljišta i pašnjaka i odlučuje o privođenju pašnjaka drugoj kulturi; utvrđuje vodoprivredne uslove i izdaje vodoprivredne dozvole za objekte lokalnog značaja; stara se o razvoju turizma na svom području; osniva organe za pružanje pravne pomoći opštini; stara se o zaštiti individualnih i kolektivnih ljudskih prava; utvrđuje jezike i pisma koji su u službenoj upotrebi na teritoriji opštine; organizuje i obezbeđuje javno informisanje lokalnog značaja; propisuje prekršaje za povrede opštinskih propisa; obrazuje inspeksijske službe i sprovodi inspeksijski nadzor iz svoje nadležnosti; organizuje mirovna veća i uređuje njihov rad; uređuje i obezbeđuje upotrebu imena, grba i drugih obeležja opštine; obavlja druge poslove od neposrednog interesa za građane saglasno Ustavu i zakonu.

8. Izvršenje zakona

(1) Izvršenje zakona je u nadležnosti organa u opštinama, autonomnoj pokrajini, odnosno u Republici.

(2) Za izvršenje potpunih zakona odgovaraju organi Republike.

Prilog 2

PREDLOŽAK ZA SEDNICU POLITIČKOG SAVETA LDP O VOJVODINI

Nakon poslednjih političkih zbivanja i u značajno dugom prethodnom periodu postaje očigledno da su Srbiji potrebne pre svega i na prvom mestu ozbiljne, temeljne i hitne **državne reforme!**

Srbiji je potrebna reforma horizontalne, a naročito vertikalne ili teritorijalne organizacije vlasti.

Srbiji je potrebna reforma spoljne i unutrašnje državne politike, Srbiji je potreban nov projekat političkih i socijalnih vrednosti Srbiji je potreban iskorak u pravno uređenu državu i modernu političku zajednicu.

Zašto su Srbiji potrebna neodložna REFORMA DRŽAVE?

Razlozi su brojni, ali i samo jedan bi mogao biti dovoljan!

Stvarnost Srbije u ovom trenutku nije ohrabrujuća!

Ona kaže da je Srbija danas jedna privredno propala, ekonomski nejaka, međunarodno marginalna, mala, zapuštena, nesrećna, i ne bez vlastitih zasluga, poražena zemlja.

Srbija je državni provizorij bez ikakvog ugleda!

Srbija je zemlja koja u svom mazohističkom trčanju unazad

(i udaljavanju od civilizacije) u pravom smislu ne poseduje ni ustavni, ni politički, ni moralni, ni ekonomski, ni bankarski, ni medijski, ni vrednosni sistem.

Srbija je (možda jedina) Balkanska zemlja u kojoj ne postoje izgrađene institucije, u koju ne dopire ni eho Evropske kulture, u kojoj se ne poštuju zakoni, u kojoj se ne veruje sudskoj pravdi, u kojoj se krše demokratske procedure, u kojoj korupcija reciklira ljude, u kojoj se zakon o lustraciji ne primenjuje a zakon o zabrani diskriminacije nikad neće stupiti u život.

Srbija je zemlja u kojoj Ombudsman služi samo kao publika na dodeli Nobelove nagrade, i u kojoj su Sudije vrhovnog suda i ministarka pravosuđa bile na dopunskom radu u RIK-u “bez sukoba interesa”!

Srbija je zemlja u kojoj građani nikada neće saznati razloge zašto je Ustav iz 2006. godine donet baš u “ponoćnom skupštinskom hepeningu” a ne recimo u Guči – “jer ko ne poznaje Guču ne poznaje ni Srbiju” (V. Koštunica).

Srbija je zemlja u kojoj se ne znaju državni prioriteti, a dugo ni državni praznici, u kojoj se ne znaju bitni principi vladajuće politike, i u kojoj se ne zna ima li sutrašnjica prioritet u odnosu na prošlost.

Mi u Srbiji još nagađamo jesu li bitniji:

mit ili zbilja,

ljudi ili teritorije,

rat ili mir,

država ili civilno društvo,

politički kumiri ili ekonomija,

jesmo li bliži Briselu ili Moskvi,

Pekingu ili Vašingtonu,

zašto u evrointegracije i NATO

idemo “korak napred, dva koraka nazad”....

Prvi korak u reformisanju države polazi od reforme Ustava RS.

Srbiji je potreban nov ustav!

Ustav koji neće biti okrenut političkoj prošlosti već budućnosti.

Ustav bez mitologije i ksenoifobije, i ustav sa vizijom integrisanja u savremeni svet. Srbija će ostati zabeležena u svetskoj istoriji ustavnosti kao jedina zemlja koja je dva puta donosila ISTI USTAV! Prvi put 1990. a drugi put 2006. godine. A 1990. je Milošević Ustav Srbije doneo na krilima “populističkih karavana”, a 2006. je ustav doneo kvartet nacionalističkih stranaka (SRS, DSS, SPS, DS) pod šizofrenim mitološkim transom Koštunce “da se svi rađamo i umiremo sa Kosovom u glavi” .

Prvi put (1990.) su ustav pisali *jugomrsci*, a drugi put (2006.) *rodoljupci* (N. Dimitrijević).

Sušтина ovih ustava ostala je ista a razlike su samo u nijansama....

Ustav iz 2006. godine (samim tim) je i zvan “main stream-a” savremene evropske ustavnosti!

Dovoljno je uporediti sadašnje ustave država EU: (na primer) Nemačke, Austrije, Belgije, Španije ili Italije i Ustav Srbije – i videti tu civilizacijsku razliku!!!

Kakav ustav treba Srbiji (danas)?

Srbiji treba ustav:

- koji će radikalno da se oslobodi ograničenja mentalnog nacionalističkog, kosovskog i mitološkog sklopa;

- koji će razviti modernu političku i pravnu svest Srbije i pokrenuti komunikaciju Srbije sa regionom, Evropom i svetom;

- koji će republiku odrediti kao oblik vladavine a Republiku Srbiju kao “ustavnu demokratsku zajednicu svih građana i nacionalnih zajednica koje u njoj žive” (Ustav Forum iuris);

- koji suštinski omogućava pravno i političko uređenje koje se neće zasnivati ni na jednom isključivom pogledu na svet, ideologiji ili nacionalnom identitetu;

- koji će Srbiji dati šansu da bude ozbiljna, ravnopravna članica međunarodne zajednice koja će saradivati sa svim narodima i državama sveta u zaštiti i afirmaciji mira;
- u kojoj će ljudsko dostojanstvo biti nepovredivo, u kojoj diskriminacija može biti samo pozitivna, u kojoj će univerzalna ljudska prava biti garantovana svima koji žive na njenoj teritoriji;
- u kojoj će biti poštovana nacionalna, etnička, konfesionalna, jezička i druga prava manjinama i u kojoj će biti dosledno garantovana nacionalna ravnopravnost;
- u kojoj će pravo biti poopštivo a sva državna vlast će proizilaziti iz Ustava; (vladavina prava);
- koji će omogućiti jeftinu državu i punu decentralizaciju;
- koji obezbeđuje **dobru, racionalnu i modernu teritorijalnu organizaciju** vlasti zasnovanu na prihvatanju i poštovanju istorijskih, geografskih, multi-etničkih i multi-kulturalnih, tradicijskih i savremenih razloga i specifičnosti.

Kakav Ustav treba Vojvodini?

Ustav Vojvodine treba da sadrži osnovne atribute vojvođanske državnosti:

- katalog modernih ljudskih i manjinskih prava;
- zakonodavnu, izvršnu, sudske i finansijsku nadležnost Vojvodine;
- posedovni list Vojvodine;
- garantovanje ustava Vojvodine;

Ustavno definisanje (minimalizma) **vojvođanske državnosti** predstavlja **napuštanje koncepta autonomije** Vojvodine, s jedne strane, i pokreće pitanje (proces) **teritorijalnog prekomponovanja** Srbije, sa druge strane!

Na strani vojvođanske državnosti stoje istorijski i realni razlozi.

Istorijski razlozi ukazuju da je Vojvodina uvek imala atribute suvereniteta i državnosti od austrougarskog vremena do razbijanja SFRJ Ustavom Srbije 1990. Bila je “konstitutivni element federacije” i imala je svoj Ustav!

Drugi istorijski momenat sadržan je u činjenici da je Srbija obesmisllila svako značenje pojmu “autonomija” (a to sada radi i sa pojmovima: regionalizam, decentralizacija, ravnomeran regionalni razvoj, itd....)

Pojam “autonomija” je u današnjoj Srbiji *potrošen, preživeo i nefunkcionalan!*

Zašto je (pojam autonomije) *potrošen?*

Zbog toga što se srbijansko “lukavstvo uma” iscrpljivalo u definisanju ispraznih konstrukcija kao što je *suštinska, nesuštinska i nadsuštinska, puna i šuplja, potpuna i delimična* autonomija...

Sve ove konstrukcije trebalo je da posluže samo da se odvuče pažnja od izvornog značenja autonomije i sačuva status quo tvrdog centralizma i rigidne vertikalne organizacije vlasti u u Srbiji.

Zašto je (p.a.) *preživeo*?

Zbog toga što se zasnivao isključivo na prenetim nadležnostima pokajini ili lokalnoj samoupravi. Na taj način, ne samo što je umanjivana elementarna autonomija ovih subjekata, već je iza privida autonomije stvarana centralizaciju duplog koloseka. **Država je postajala sve više kabasta i skuplja.**

Zašto je autonomija *nefunkcionalan* pojam?

Zbog toga, što ona nije u stanju da izrazi, legitimiše i da servisira JAVNI INTERES (i sve što tu spada) Vojvodine i njenih građana! Građani Vojvodine ne prihvataju “šuplju” i ispraznu autonomiju. **To se najbolje vidi u činjenici da ustavni referendum 2006. i pored višednevnog trajanja u Vojvodini nije prošao!!!**

Interes građana nije mogla ni da štiti ni da ostvari autonomija iz Ustava Srbije.

To može VOJVODINA DRŽAVA!

Ili da kažem manje upadljivo: to može samo državnost Vojvodine!

Koji su realni razlozi koji govore u prilog državnosti Vojvodine?

Ti razlozi su brojni: *privredni*⁴, *ekonomski*⁵, *ekološki*⁶, *socijalni*⁷, *strukturni*⁸, *kulturni*⁹, *politički*¹⁰, *geografski*¹¹, *pravni*¹²....

⁴ U Vojvodini postoje poljoprivreda i sirovine regenerativnog porekla, sa prehrambenom i prerađivačkom industrijom, plovnim tokovima i saobraćajnom mrežom i tendencijama održivog razvoja, predstavljaju karakteristike iz koje prirodno niče potreba za autonomijom.

⁵ Ogladaju se kroz naglašenu potrebu internacionalizacije novca i kapitala; proizvodnih odnosa, radne snage i tehnologija, kao i kroz tržišnu konkurenciju i intenzivno povezivanje svih oblika privrednog života sa Srbijom, međunarodnim okruženjem, Evropom i svetom.

⁶ Jedinствен ravničarski ambijent, na razućdenim rečnim tokovima i uređenim sistemom kanalskih mreža, sa jedinstvenim prirodnim sirovinama, dominantnom žitarsko ratarskom i povrtarskom, stočarskom, lovnom i ribolovnom proizvodnjom i odgovarajućom prehrambenom i prerađivačkom industrijom, čini Vojvodinu autnomnim subjektom prikladnim za uključivanje u evropske ekološke projekte i mreže zaštite i negovanja svog eko-sistema, modernom metodologijom održivog razvoja, pravnim rešenjima i zdravim ekološkim ponašanjem kako prema sadašnjim, tako i prema budućim generacijama.

⁷ Reformisanjem Vojvodine putem ukidanja naturalnog, autarkičnog, patrijarhalnog, agrarnog i državno centralizovanog sistema i uspostavljanjem tržišno robnih odnosa i otvorenog građanskog društva.

⁸ Povezivanjem i priključivanjem sve većeg broja vojvođanskih privrednih subjekata, društvenih asocijacija, banaka, kapitala, robe, usluga, visoko obrazovnih i naučnih ustanova, informativnih i drugih globalnih sistema na domaće, evropske i na svetske tokove.

⁹ Negovanjem i razvijanjem, u balkanskom regionu i evropskom prostoru, jedinstvenog multi kulturalnog, multi i inter etničkog kao i multi konfesionalnog vojvođanskog ambijenta; u slobodnom i autonomnom negovanju etničke, konfesionalne, jezičke i kulturne tolerancije i pluralizma, individualnih i građanskih prava i sloboda. Vojvodina je, uprkos etničkim čišćenjima koje su u minulom vremenu hujale jugoslovenskim prostorom, dostigla visoke civilizacijske domete i standarde koji je takvom čine faktorom stabilizacije celog srpskog društva i činiocem najtešnje, otvorene i konstruktivne saradnje sa svojim bliskim međunarodnim okruženjem.

¹⁰ U okviru svojih ranijih iskustava autonomije, a na tekovinama otvorenog, demokratskog, etnički tolerantnog i civilnog modela političke kulture, vojvođanska autonomija prihvata političke institucije koje korespondiraju savremenim i funkcionalnim rešenjima moderne građanske političke zajednice.

¹¹ Vojvodina leži u jedinstvenom evropskom trorečju: Dunava, Save i Tise.

Vojvodina preko svojih organa:

- donosi svoj **konstitutivni akt** (Ustav);
- definiše glavni grad Vojvodine (Novi Sad);
- organizuje pokrajinske (federalne jedinice) organe, službe i javna preduzeća iz svih oblasti;
- osniva fondove;
- utvrđuje prihode i rashode u budžetu i donosi završni račun;
- uređuje prostorno i razvojno planiranje;
- donosi odluku o regionalizaciji Vojvodine;
- upravlja imovinom Vojvodine;
- određuje poreze, takse i druge javne prihode Vojvodine;
- proglašava javne radove od značaja za Vojvodinu;
- određuje korišćenje i upravljanje prirodnim i radom stečenim resursima i održivi razvoj;
- štiti i unapređuje životne sredine;
- utvrđuje organizaciju statističke službe u Vojvodini;
- određuje organizaciju geodetske uprave u Vojvodini;
- određuje premer i katastar nepokretnosti;
- stara se o poljoprivredi, šumarstvu, vodoprivredi, lovu i ribolovu;
- organizuje i sprovodi meliorizaciju i navodnjavanje od značaja za Vojvodinu;
- organizuje meteorološke i sezmiološke službe;
- razvija zanatstvo, malu privredu i zadrugarstvo;
- širi kulturu i kulturno nasleđe;
- unapređuje nauku i tehnološki razvoj;
- osniva Vojvođansku akademiju nauku i umetnosti (VANU);

¹² Oslonjena na uspešnu tradiciju evropske pravne kulture kojoj je ranije pripadala, čije vredne tekovine nikada nije napustila i prestala da primenjuje i neguje, posedujući uređene zemljišne knjige i posedovno stanje, i kontinuirano razvijajući organizaciju uprave i sudstva prema specifičnosti vojvodjanske multi kulturne i multijezičke sredine, u pravnoj i pravosudnoj komponenti, u punoj meri opravdavaju postojanje automije Vojvodine.

- pospešuje i modernizuje saobraćaj i telekomunikacije;
- osniva medijsku agenciju vojvođanskog značaja;
- formira Radiodifuznu agenciju Vojvodine i obrazuje savet agencije;
- uređuje univerzitet, osnovno i srednje školstvo;
- ostvaruje i štiti ljudska i kolektivna prava;
- ostvaruje i zaštitu prava nacionalnih zajednica;
- sprovodi ekonomske politike privrednih reformi i privatizaciju;
- organizuje sajmove i privredne manifestacije;
- organizuje i unapređuje zdravstvenu politiku i organizaciju zdravstvene mreže u Vojvodini;
- organizuje i unapređuje higijenu rada i života;
- obrazuje i poboljšava rad humanitarnih ustanova;
- unapređuje i osigurava penziono i zdravstveno osiguranje;
- osigurava socijalnu politiku i zaštitu;
- garantuje rad i zapošljavanje;
- utvrđuje položaj i status odbeglih i lica u rasejanju;
- unapređuje trgovinu, turizam i ugostiteljstvo;
- raspisuje referendum od značaja za Vojvodinu;
- brine za bezbednost i održavanje javnog reda i mira (Vojvođanska i lokalna policija);
- razvija regionalnu i međunarodnu saradnju;
- formira organe za pružanje pravne pomoći u Vojvodini;
- organizuje pravosuđe i advokaturu u Vojvodini;
- obrazuje Visoki pravosudni savet Vojvodine;
- utvrđuje prekršaje i organizuje organe za prekršaje.

Mislim da priča o vojvođanskoj autonomiji mora da uzade iz svoje, što bi rekao Kant, "samookrivljujuće maloletnosti".

To neće biti priča o **više** ili **manje** autonomije,

o **suštinskoj** ili **nadsuštinskoj**,

o **punoj** ili **praznoj** autonomiji,

o **automiji iz vremena Ustava SFRJ 1974.**
ili Ustava RS 2006.,

već priča o **konstitucionalnoj**¹³ i **stvarnoj** državnosti Vojvodine.

Dvadeset godina u statusu "očišćane autonomije" koji je nametnula Srbija je doslovno poguban za Vojvodinu!

Vojvodina je po "priznanju" državne statistike postalo **nedovoljno** razvijen region Republike Srbije.

Nekada jedno od najrazvijenih područja bivše SFRJ, odmah uz Sloveniju, Vojvodina danas zaostaje u ekonomskom razvoju u odnosu na celu Republiku, ali i u odnosu na centralni deo Srbije, ne samo Beograd, nego i ostali deo Srbije. Najveća nezaposlenost je u Vojvodini. Zaostajanje u razvoju institucija, posebno kulturnih, obrazovnih, naučnih, društvenih u Vojvodini je evidentno.

Glavni razlog takvog stanja je **KATASTROFALNI USTAVNI POLOŽAJ VOJVODINE I POGUBNA CENTRALIZACIJA DRŽAVE SRBIJE.**

Nema primera u Evropi da jedna država toliko eksploatiše svoju jednu regiju i ponižava je kao što Srbija to čini sa Vojvodinom.

Evropeizam u Vojvodini, kojem ona prirodno i istorijski pripada,

suočava se sve izrazitije sa agresivni i netolerantnim Srbijalizam.

PRILOG : EKONOMSKI PODACI

1. I z v o r :

¹³ Na međunarodnoj konferenciji o bivšoj Jugoslaviji, koja je održana u Londonu od 26 do 28 avgusta 1992. godine na kojoj su učestvovali generalni sekretar UN, predstavnici pet stalnih članova Saveta bezbednosti, dvanaest država Evropske zajednice, SR Jugoslavije i četiri bivše jugoslovenske republike, susednih zemalja, kao i Kanade, Japana, Turske, Saudijske arabije, OEBSa, Konferencije islamskih zemalja, Međunarodnog Crvenog krsta i drugi, usvojen je tekst iz čijeg poglavlja »Srbija i Crna Gora« - citiram:

» Svi učesnici moraju da ispune obaveze koje su preuzeli. Posebno Srbija i Crna Gora nalaze se pred jasnim izborom. One su se obavezale da će obustaviti intervenciju preko granica sa Bosnom i Hercegovinom... **Da će građanima Kosova i Vojvodine vratiti sva građanska i ustavna prava i da će osigurati poštovanje građanskih prava stanovnicima Sandžaka...**«

»Ukoliko Srbija i Crna Gora... zaista nameravaju da ispune ove obaveze na delu kao i na rečima, one će ponovo zauzeti dostojno mesto u međunarodnoj zajednici. Biće im omogućeno da trguju, da primaju pomoć... U suprotnom, Savet bezbednosti će biti pozvan da primeni oštre sankcije koje će voditi njihovoj potpunoj izolaciji«.

Zakon o obimu sredstava i učešću opština i gradova u porezu na zarade i porezu na promet u 2002. (Sl. glasnik R. Srbije br.15. od 29.marta 2002.) , određuje bez propisanih kriterijuma, između ostalog, sledeća poreska zahvatanja koja iznosimo za četir gradova slične veličine (Novi Sad 300.000 st., Subotica 150.000 st., Niš 250.000 st. , Kragujevac 175.000 st.):

2002. godina	GRAD	Uzeto od grada (RSD)	Ud uzeto se vraća gradu (RSD)	Iznos u %
	Novi Sad	6.979.000.000	432.000.000	6.2
	Subotica	2.365.000.000	99.000.000	4.2
	Nis	3.124.000.000	390.000.000	12.5
	Kragujevac	1.107.000.000	353.000.000	31.9

Isti zakon donet je i za narednu 2003. (Sl. glasnik R. Srbije br.88. od 23.decembra 2002.)

2003. godina	GRAD	Uzeto od grada (RSD)	Ud uzeto se vraća gradu (RSD)	Iznos u %
	Novi Sad	14.332.000.000	702.000.000	4.9
	Subotica	40.030.000.000	153.000.000	3.8
	Nis	6.032.000.000	639.000.000	10.6
	Kragujevac	2.136.000.000	555.000.000	26

Napominjemo, Nišu se vraća 2,16 puta veći procenat od Novog Sada (10,6:4,9) i ako je DP (društveni proizvod) po glavi u Novom Sadu veći od onog u Nišu samo za 1,4 puta.

Kragujevcu se vraća 6,84 puta veći procenat od Subotice(26,0:3,8) i ako je DP (društveni proizvod) po glavi u Subotici veći od onog u Kragujevcu samo 2,15 puta.

DAKLE, OVO JE PRIMER PORESKE PLJAČKE I DRŽAVE U KOJOJ NE POSTOJI VLADAVINA ZAKONA VEĆ „VLADAVINA POMOĆU ZAKONA.“

2. Izvor:

- Centar za strateška ekonomska istraživanja, „Vojvodina- CESS“

- IZVRŠNO VEĆE AP VOJVODINE PROGRAM PRIVREDNOG RAZVOJA AP VOJVODINE novelirana ex post analiza

Novi Sad, novembar 2006.

Na str.27.

„ANALIZA STANJA : Procenjuje se da je bruto domaći proizvod (BDP) u AP Vojvodini u periodu 2000-2005. rastao po prosečnoj stopi od oko 5 % (u Srbiji 5,5 %) /RZS ne raspolaže podacima za BDP Vojvodine. Procena je urađena u RZR na osnovu podataka RZS o BDP Srbije(u cenama 2002.).../ UČEŠĆE DRUŠTVENOG PROIZVODA (DP) AP VOJVODINE JE SMANJENO SA 1,5 % NA 29,8 % U 2004. ...“

Tabela 3 : Učešće DP AP Vojvodine u DP R Srbije

2000	2001	2002	2003	2004
31,5	33	30,9	30,6	29,8

DAKLE, RELATIVNO UČEŠĆE DP VOJVODINE (KAO BITNOG POKAZATELJA EKONOMSKE RAZVIJENOSTI) U DP REPUBLIKE SRBIJE SE SMANJUJE, ALI JOŠ NIJE ISPOD REPUBLIČKOG PROSEKA.

Na pitanje gde su statistički podaci za narednih 5 godina (2005-2009) odgovor je : Republički zavod za statistiku tih godina nije davao podatke o učešću DP ili BDP Vojvodine u DP ili BDP Republike Srbije, s tim što su (tek) novembra 2010. dati podaci za 2009. – koji se navode niže pod 3.

Na str. 31.

Tabela 6. Učešće investicija u osnovna sredstva u BDP, u %

	2000	2001	2002	2003	2004
SRBIJA	13,8	9,2	13,1	14,1	19,4
AP VOJVODINA	10	6,7	9,9	10,6	19,2

DAKLE, UČEŠĆE INVESTICIJA U OSNOVNA SREDSTVA U BDP U VOJVODINE JE NIŽE NEGO U SRBIJI. PETOGODIŠNJI PROSEK ZA SRBIJU JE 12 % A ZA VOJVODINU 9 %. (zaokruženo)

- Na str. 36.

Tabela 9. Aktiva banaka

2001			2005			
	Broj banaka	Aktiva banak	Ucesce u %	Broj banaka	Aktiva banak	Ucesce u %
Centralna Srbija	67	200.897	68,9	30	656.112	84,6
AP Vojvodina	17	90.069	30,9	8	110.998	14,3
Kosovo i Metohija

DAKLE, AKTIVA BANAKA U VOJVODINI, ZA PET NAVEDENIH GODINA POVEĆANA JE ZA 20 % A U CENTRALNOJ SRBIJI SE UTROSTRUČILA, POVEĆANA JE ZA 300 % A UČEŠĆE AKTIVA BANAKA VOJVODINE U REPUBLICI SRBIJI SE PREPOLOVILO, SA 30 % PALO JE NA 14 %, DOK JE UČEŠĆE AKTIVA BANAKA U CENTRALNO SRBIJI PORASLO, SA 70 % NA 85 % (zaokruženo)

3. I z v o r:

- REPUBLIČKI ZAVOD ZA STATISTIKU (RZS)
Novembar 2010. – dato na sajtu RZS

„Republički zavod za statistiku objavljuje preliminarne rezultate obračuna regionalnog BDP-a za 2009.“ S napomenom da se „... do kraja 2010. može očekivati revizija obračuna koja, prema prvim analizama neće značajnije uticati na nivo regionalnog BDP-a.“

Inače, BDP je najznačajniji pokazatelj produktivnosti i efikasnosti neke ekonomije.

REGIONALNI BDP, preliminarni rezultati, 2009. godina (u hilj. RSD)

BDP			
Regija	Iznos BDP	Ucesce u %	Ucesce po glavi stanovnik
SRBIJA	2.815.000.000	100	385
Beogradski region	1.124.565.289	39.9	690
Vojvodina	720.300.851	25.6	366
Ostala Srbija	970.133.860	34.5	259

Napomena: do revizije navedenih preliminarnih podataka nije došlo, što znači da oni ostaju

DAKLE, BDP VOJVODINE JE NIŽI OD PROSEKA REPUBLIKE SRBIJE ZA 4,8 %, A BDP VOJVODINE JE ZA oko 7% ISPOD BDP SRBIJE (CENTRALNE)- preračunato na bazi gornjih podataka, – DOK JE BDP BEOGRADA SKORO DUPLO VEĆI OD BDP VOJVODINE !

4. I z v o r :

- Zakon o regionalnom razvoju Republike Srbije (Sl. glasnik R. Srbije br. 51/2009. I 30/2010.) citiramo :

Član 9.

Prema stepenu razvijenosti regioni se razvrstavaju u dve grupe, i to na:

Razvijene regione, čiji je stepen razvijenosti iznad republičkog proseka bruto domaćeg proizvoda po glavi stanovnika, nedovoljno razvijene regione, čiji je stepen razvijenosti ispod republičkog proseka bruto domaćeg proizvoda po glavi stanovnika.

DAKLE, VOJVODINA, ČIJI JE BRUTO DOMAĆI PROIZVOD PAO ISPOD PROSEKA REPUBLIKE SRBIJE, POSTALA JE NEDOVOLJNO RAZVIJEN REGION !

5. I z v o r :

- Ekonomski institut u Beogradu, Ivan Nikolić
Objavljeno: „ISTINA“ br.11.mart.2010. Beograd

- List Društva za istinu o NOB-u. Objavili i drugi listovi

Naslov „NAŠE PLATE NAJNIŽE U REGIONU“

- 1.Slovenija 935 evra
- 2.Hrvatska 724 evra
- 3.Crna Gora456 evra
- 4.Makedonija456 evra
- 5.BiH 394 evra
- 6.Republika Srbija ... 329 evra
- 7.Centralna Srbija
8. Vojvodina (napomena: 6 i 7 dodao D. Jankov)

OVO JE „VERTIKALNI PAD,, VOJVODINE , OD SLOVENIJE I HRVATSKE NA DNO. PREMA PODACIMA RGZ, PLATE U VOJVODINI SU NIŽE OD PLATA U CENTRALNOJ SRBIJI. OD SVIH REPUBLIKA I POKRAJINA (BEZ KOSOVA) PLATE SU NAJNIŽE U VOJVODINI !

Raspisati izbore za Ustavotvornu skupštinu za donošenje novog Ustava.

Srbiju konstituisati kao Saveznu državu,

VOJVODINA REPUBLIKA – federalna jedinica u Saveznoj republici Srbiji

Vojvođanski parlament donosu svoj USTAV. U Ustavu će biti deponovana zakonodavna, sudska i izvršna vlast. Raspolaganje prirodnim i radom stvorenim resursima, imovinom i izvornim prihodima.

Pitanja odbrane, spoljne politike, monetarne politike, državne bezbednosti, carine Republika Vojvodina prenosi na Savenu državu.

Vraćanje ustavnih prava po Londonskoj konferenciji razumemo pre svega kao uspostavljanje njenog federalnog stetusa.

Od «jogurt revolucije», ustavnih amandmana iz 1989. godine, Ustava iz 1990. , Ustava iz 2006. godine, partiokratske prakse, posebno poslednjih 5 godina , odanost i servilost Beogradskim partijskim gazdama pitanke AUTONOMIJE i Pokrajine je potrošeno i pod tim se podrazumeva sve i svašta. Zbog toga treba ići na nove sadržaje, a to je Vojvodina Republika. Kroj je jasan. Fedralizacija je lek za Vojvodinu, a korisna za celu državu Srbiju.

Najzad, diskurs o državnosti Vojvodine – VOJVODINA DRŽAVA otvara bolno pitanje prekomponovanja postojećeg državnog, centralističkog sklopa Srbije! Srbija kao centralizovana država više – NE, ali Srbija kao složena država svakako – DA!

Druga je stvar što taj diskurs **Vojvodina država** pokreće u nekim političkim glavama, asocijaciju na otcepljenje! On samo ostaje na stanovištu o pravnom i političkom subjektivitetu Vojvodine koji neće biti autonomija nego republika u zajedničkoj složenoj državi sa Srbijom.

Dijalog o preuređenoj i reformisanoj državnosti državi Srbije teško će ići.

Ali to nije razlog i da (argumentovano) ne započne!

Radivoj Stepanov